Eduskunta/
Lakivaliokunta

HE 17/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi syyttäjälaitoksesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Esitutkinnassa syyttäjälaitos on eräs poliisin keskeinen yhteistoimintaviranomainen. Vuoden 2017 - 2020 poliisin strategiassa kuvataan poliisin ja syyttäjän yhteistyötä rikostorjunnan näkökulmasta toteamalla, että rikostorjunnan keskeiset toiminnot turvataan ja resurssit suunnataan yhteistyössä syyttäjän kanssa tehtäviin, joissa on tarkoituksenmukaisimmat rikosprosessin edellytykset.

Helsingin poliisilaitoksen tiloissa työskentelee nykyisin kuusi Helsingin syyttäjänviraston syyttäjää ja kaksi toimistosihteeriä, joiden kanssa Helsingin poliisilaitos tekee tiivistä laaja-alaista yhteistyötä päivittäistoiminnassa. Lisäksi Helsingin poliisilaitoksen talousrikostoiminnon käytössä on kolme erikseen nimettyä syyttäjää talousrikosasioita varten ja lapsia ja nuoria koskeviin rikosasioita varten on vielä viisi erikseen nimettyä syyttäjää.

Vuodesta 2015 alkaen on Helsingin poliisilaitoksen johdolla toiminut rikosprosessien kehittämisryhmä, jossa on Helsingin käräjäoikeuden, Helsingin syyttäjänviraston, Helsingin oikeusaputoimiston ja Suomen asianajajaliiton edustus. Kehittämisryhmän jatkuvana agendana on poliisin, syyttäjien ja käräjäoikeuden yhteistyö rikosprosessissa. Tämän yhteistyön tuloksena on kehitetty tehostettu rikosprosessi, joka on Helsingissä nopeuttanut merkittävästi poliisin, syyttäjän ja käräjäoikeuden toimintaa rikosasioiden käsittelyssä. Esimerkiksi vuonna 2017 pelkästään Pasilan poliisitalon syyttäjät hoitivat 8 000 diaaria Helsingin syyttäjänvirastoon saapuneista 14 000:sta diaarista.

Poliisin näkökulmasta syyttäjän tavoitettavuus ja mukanaolo rikosprosessin eri vaiheissa on erityisen tärkeää. Säännöllinen yhteydenpito, näkemysten vaihto ja keskenään sovittujen toimintatapojen noudattaminen ovat merkityksellisiä yhteistoimintaa sujuvoittavia tekijöitä. Vaikka esityksen tavoitteet sinänsä ovatkin kannatettavia, eikä syyttäjäorganisaation uudistamisella esityksen mukaan odoteta olevan merkittäviä vaikutuksia muiden viranomaisten ja sidosryhmien toimintaan, jää esityksen perusteella kuitenkin epäselväksi, miten alueelliset erovaisuudet sovitetaan käytännön tasolla yhteen valtakunnallisesti yhteneväisiä menettelytapoja koskevien pyrkimysten kanssa. Helsingin poliisilaitoksen näkemys on, että esimerkiksi nykyinen Helsingissä käytössä oleva rikosprosessia koskeva viranomaisyhteistyönä kehitetty toimintamalli säilytetään ja sitä vahvistetaan. Helsingin poliisilaitos esittää huolensa siitä, miten alueellisia juttukantoja koskevat määrälliset ja laadulliset erovaisuudet sekä viranomaisyhteistyön tuloksena

HELSINGIN POLIISILAITOS
Pasilanraitio 11, PL 11, 00241 HELSINKI
kirjaamo.helsinki@poliisi.fi
Puh. 0295 470 011, Faksi 0295 411 622

syntyneet hyväksi koetut menettelytavat tulevat huomioiduksi ehdotetussa yhden viraston mallissa.

Lakiesityksen 11 §:n 1 momentin 4 kohdan ehdotus, jossa aikaisemmin valtakunnansyyttäjälle asetuksessa säädetty toimivalta määrätä poliisimiehen tekemäksi epäiltyjen rikosten tutkinnanjohtajat on muutettu lakitasoiseksi säännökseksi, on perusteltu. Niin ikään esityksen 27 §:n ehdotus, jolla syyteoikeus valtakunnansyyttäjän ja apulaisvaltakunnansyyttäjän sekä valtionsyyttäjien osalta säädetään valtioneuvoston oikeuskanslerille tai eduskunnan oikeusasiamiehelle, on kannatettava. Sen sijaan esityksen 11 §:n 3 momentin ehdotus siitä, että syyttäjänvaltuudet voitaisiin antaa valtakunnansyyttäjän toimesta ainoastaan sellaiselle virkamiehelle, jolla on syyttäjän virka ja joka hoitaa toista virkaa, on merkityksellinen syyttäjävaltuuksien antamiseen esitetty rajaus. Ehdotus estäisi syyttäjävaltuuksien antamisen syyttäjänlaitoksessa tehtäväkierrolla olevalle syyttäjän kelpoisuusvaatimukset täyttävälle poliisimiehelle. Helsingin poliisilaitos katsoo syyttäjävaltuuksien antamista koskevan ehdotetun toimivallan rajoittamisen tarpeettoman tiukaksi ja näkee sen mahdollisesti heikentävän eri viranomaisten välillä tapahtuvasta tehtäväkierrosta saatavaa hyötyä.

Muilta osin Helsingin poliisilaitoksella ei ole esittää lakiesityksestä huomioita.

Poliisipäällikkö
Poliisikomentaja Lasse Aapio

Apulaispoliisipäällikkö Heikki Kopperoinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 10.04.2018 klo 13:23. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.